

ERDELYI

MAGYARÁG

Feloldó szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák: reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 390.

Ara 1 lej

II. évfolyam 304 sz.
Szerda

1933 November 1.

3

Uj tordulat előtt a Balkán politikája

Károly és Boris királyok dunai találkozója

Titulescu utja Varsótól- Szófián- Ankarán- Athénen- és Belgrádon keresztül hozta létre ezt a találkozást. -- A külügyminiszter nyilatkozik a békéről és több fontosabb külpolitikai kérdésről

A román-orosz szerződés lényege
A Balkán-Locarnó kiegészítene a kisantant munkáját

A ma végbement királytalálkozás történelmi jelentőségű. Károly és Boris királyok találkozása a Dunán új ettapja a balkáni békének, amelynek összekovácsolását már hosszú éveken át várta az európai közvélemény. Minden nagy európai esemény rugója az utóbbi évtizedek óta — a Balkán volt és nem csoda, ha Európa tüzfészékének tartották ezt a furesa földrajzi alakulatot. A békét tehát óhajtja ma mindenki, a békeért ma igazán küzd is mindenki, azonban a béke meg valósításában mi még akkor sem tudnak hinni, ha ezt Titulescu mondja. Meg van rá az okunk, hogy ne higgyünk benne,

„Jó benyomásokkal térek vissza“

Temesvár, október 30. Titulescu külügyminiszter különvonaton átutazott Temesváron. A külügyminiszter Belgrádból balkáni körútjának utolsó stációjáról indult haza felé. Az állomáson Baran Koriolán dr. prefektus, Gabor Liviusz dr. főpolgármester, Pop Szevér közigazgatási kerületi vezérfelügyelő, Dragalina Kornél ezredes, Gritta Ovidiusz rendőrprefektus, Kräuter Ferenc dr. képviselő, Crismariu Oktávián dr. szenátor és még mások jelentek meg fogadtatására.

A külügyminiszter kíséretével és a fogadtatására megjelent vendégekkel a vasuti étterembe vonult, ahol vacsorázott. Titulescu igen jókedvű volt. Utjáról ezeket mondta:

— Most befejezett utazásom válasz volt több hivatalos meghívásra. Hosszabb idő óta tárgyaltam barátommal, Tevfik Rüsly bej török külügyminiszterrel egy román-török barátsági szerződés megkötéséről. A török külügyminiszter meghívott, hogy a szerződést Ankarában írjam alá. Rögtön azután hogy az erre vonatkozó meghívást megkaptam, Mussanoff bolgár miniszterelnök is meghívott Szófiába, Caldarisz görög miniszterelnök pedig Athénba. A meghívásokat elfogadtam. Kötelességemnek tartottam azonban hogy utamat Varsón keresztül kezdjem meg ahova Beck lengyel külügyminiszter hívott meg és varsói tartózkodásom alatt megállapítottam, hogy ez a szövetséges és barátságos ország, melynek termékeny közreműködése a béke érdekében különösen az utolsó időben volt értékes, még tartósabbá és szorosabbá tette a régi barátságot Romániával. Kedves kötelességet teljesítettem, hogy kiszállván Belgrádban, informáltam jugoszláv kollégámat különböző megbeszéléseimről. Az utazások ciklusát ma fejeztem be, amikor visszatérek Romániába. Ezen utazások alkalmával tárgyaltam a különböző országok ve-

zető embereivel a napirenden levő kérdésekről és különösen a legjobb módszerrel arra nézve, hogy miképpen lehet a tartós békét megkötni ama geográfiai területen, amelyen élünk kell.

— Jó benyomásokkal térek vissza. Mindenütt azt állapítottam meg, hogy őszinte békevágy uralkodik. Megállapítottam hogy lehetőség áll fenn egy komoly balkáni béke megkötésére, amelyet — ami engem illet — a legszelesebb alapnak kívánok. Az események fejlődése megengedi majd, hogy később több részlettel szolgáljak.

Titulescu szeretettel beszél arról a meleg

fogadtatásról, amelyben őt, mint Románia képviselőjét, mindenütt fogadták.

— Románia — mondotta — a Balkánon mindenütt mély rokonszenvnek örvendő és nekünk kötelességünk olyan irányban dolgozni, hogy ez a szimpátia szélesüljön.

— Hogyan látja külügyminiszter ur özszeegyeztethetőnek a kisantant akcióját a balkán Locarnóra irányuló igyekezettel.

— A két akció nemhogy ellentétes volna, hanem kiegészíti egymást. A balkáni béke megsejrzése a legnagyobb mértékben érdekli a kisantantot. Nem szabad elfelejteni, hogy a kisantant két tagja: Románia és Jugoszláviát földrajzi heyzeténél fogva, érdekelve van a Balkánon. Minél biztosabb a béke a Balkánon, annál könnyebben teljesítheti a kisantant misszióját Középeurópában. Minél jobban van megszervezve a béke a Balkánon, annál inkább van megalapozva Középeurópában is. Jugoszláviának és Romániának munkája a béke fentartása és megszervezése érdekében a Balkánon kiegészíti a kisantant munkáját.

Román-orosz barátkozás

— Hogyan látja Románia viszonyát Oroszországgal?

— Igen jónak látom abból az érintkezésből, amelyre a különböző országok szovjet képviselőivel alkalmam volt, megállapítottam hogy kölcsönös az a kívánságunk, hogy egymással jó és barátságos viszonyban éljünk. Ankarai felköszöntőm folyamán kedves kötelességem volt kiemelni Oroszország kül-

ügyi népbiztosa hatalmas mértékben hozzájárult a békéhez, a támadó fogalmának pontos körülírásával.

Titulescu többet nem volt hajlandó nyilatkozni. Sem arról, hogy miért nem várta be Gömbös Gyula magyar miniszterelnök érkezését Ankarába, sem arról, hogy mikor megy Moszkvába.

Ma találkozott Károly király Boris királlyal

Bukarestből jelentik: Károly király és Boris bolgár király találkozója hétfőn történt meg. Károly szombaton este elutazott Szinajából Balciha, ahol édesanyja, Mária özvegy királyné vasárnap ünnepi születésnapját. Vasárnap este a király udvari vonaton Iliavici udvari marsall és Puiu Dumitrescu titkár kíséretében Giurgiuba utazott, ahol már várja a Stefan cel Mare nevű királyi jacht. Giurgiuban csatlakozik a királyhoz Titulescu külügyminiszter is. A király és kísérete a Stefan cel Mare hajón Ruszcsuk

irányában haladt, zhonnan ugyanabban az időben vele, szembejött a bolgár király kíséretében. Mussanoff bolgár miniszterelnök is jelen volt. A két hajó Zimnica közelében találkozott egymással. Itt a bolgár király átszállt a román gőzösre, amelyen Károly király ebédet adott vendégei tiszteletére — majd ebéd után megkezdődtek a tanácskozások a két király, valamint a bolgár miniszterelnök és Titulescu külügyminiszter között.

Egy levele

Csak a szegénynek van szíve

Kedves, szelídarcu asszony állít be a szerkesztőségbe.

— Jó helyt járok vajjon? — kérdi.

— A szerkesztőséget keresi nénikém? — kérdelem.

— Azt — feleli. — Azazhogy nem is azt hanem X. Y.-t aki özvegy is, szegény is, szhes is.

— Akiről tegnap irtunk?

— Azt keresem és annak hoztam egy keveset.

— Azzal leteszi a földre a karján cipelt nagy kosarat. A kosárban krumpli, kalarabé alma, barack, meg másegyéb ennivaló.

— Üljön le nénikém. Messziről jöhetett.

— Hát bizony jó messziről. A város végéről cipekedtem ezzel a kosárral.

Kinyújtja a kezét, megtapogatja. Azzal mondja.

— Jól meghuzta ez a kis kosár. " "

Azzal ismét lenéz a kosárra, aztán rám Elmosolyodik.

— Pedig igazán jó szívvvel hoztam.

— Hiszem lelkem — mondani neki. Örül is majd nagyon az, aki megkapja.

— Nem jobban nálam — szölt közbe — mert igazán nagy örömmel hoztam.

Azzal leül.

— Ugy volt ez kérem szépen, hogy olvasom én tegnap: „X. Y. szegény özvegy-asszony beteg és kéri a jószívű emberek segítségét.

Ezt úgy mondja, mintha olvasná.

— Ahogy olvasom, elfutja pászszemet a könny. Így magamban: bizony még nagy baj lehet már ott, ahol a jószívű emberek támogatását kéri. Szegény asszonynak ennivalója sem lehet gondolom.

Rám néz, Elhallgat. Jóságos szeméből kigyöngyözik egy könnyesepp. Nagy, színes zsebkendővel vesz elő az ezerráncos szoknyájából. Megtörli az arcát. Belefu a zsebkendőbe, aztán megkérdezi:

— Volt már valamikor a tekintetes ur szhes?

És még mielőtt válaszolhatnák, tovább mondja:

— Mert én már voltam. Első gyerekemmel feküdtem az ágyat és akkor voltam úgy, ahogy most ez a szegény asszony. Csak hogy akkor engem nem segített senki. Vagy két napig feküdtem étlen-szomjan, amikor egy kosárban tejet, meg gyümölcsöt küldött valaki.

Megint elhallgat, látszik rajta, hogy emlékszik. Ott van most gondolatban abban a kis földes szobában, a kis gyermekével, meg a nagy kosárral.

— Hogy mit jelentett nekem az a kosár, elgondolhatja a tekintetes ur. Megmaradtam. S amikor vissza akartam küldeni a kosarat — nem tudtam hova küldjem. Azt se tudtam, ki küldte.

Ránéz a kosárra.

— Ez az a kosár. Kaptam. Most tovább adom. Jó szívvvel. Ha nem is sokat adtam, de amit adtam, azt innen a lelkemből adom.

Azzal benyul a kebelébe. Kiveszi az összehajtott zsebkendőt. Abból egy sárga papírlapot. Leteszi a kosárra.

— Ezt is akkor kaptam. Most ezt is továbbadom. Ne tudja senki, hogy ki adta. Ahogy én sem tudom, ma sem, hogy ki segített meg.

Nem szölt mást az én nénikém. Lassan felkelt a székről és egy „istenáldjameg“-gel kifordult a szobából.

Felveszem az elszárgult papirost. Olvasom:

— Csak a szegénynek van szíve.

— Így igaz — gondolom — csak a szegénynek, aki tudja mi az: éhség, mi a szenvedés, mi a nyomor.

Hitler újabb „bravurja“

Megszüntették a német főiskolák autonómiáját

Berlin, október 30.

A porosz kultuszminiszter rendeletére a jövőben a főiskolások rektorát a tanári kar javaslatára a miniszter nevezi ki. A dékánokat a rektor nevezi ki a fakultások élére. A kar és szenátusi üléseken semmiféle szava-

zásnak nincs helye. A tanrend betartásáért a rektor felelős. A szenátus tagjai a dékánokon kívül a fakultások, magántanárok és a főiskolai SA-hivatal képviselői, valamint bizonyos esetekben a diákság képviselői.

Amerikai haderő képviselőinek látogatását várja a Szovjet

Moszkva, október 30.

A szovjet fővárosában hirt jár, hogy Litvinov Amerikában tolmácsolni fogja az orosz kormány meghívását az Egyesült Államok hadseregéhez, hogy küldjön katonai missziót Moszkvába az orosz és az amerikai hadsereg közti barátságos érintkezés megindítására. A meghívás úgy a tengeri, mint aszárazföldi haderőnek szól.

Szó sincs a magyar kormány átszervezéséről

Budapest, október 30.

Illetékes körök cáfolják azokat a híreket, amelyek arról állítják, hogy Gömbös Gyula magyar miniszterelnök hazatérése után a magyar kormányt átszervezik. Mind-

össze arról van szó, hogy közlekedésügyi államtitkárságot kreálnak, amelynek élére Dálnoki Kovács ezredest, ismert szállítási szakértőt nevezik ki.

Massaryk lóháton

Csehszlovákia jubilált

Katonai felvonulással ünnepelte meg a csehszlovák köztársaság fennállásának tizenötödik esztendejét

Prága, október 30.

A csehszlovák köztársaság kiáltásának szombati tizenötödik évfordulóját az egész országban a militarizmus jegyében ülték meg. Prágában az állami ünnepségeket 28 agyalövés vezette be, majd katonai díszszemle következett a Vencel téren és a képviselőház előtt elterülő térségen. A nyolcvanharom éves Massaryk elnök lóháton tette meg az utat a tábornoki kar és a katonai attasék kíséretében a Hradsinból a belvárosra keresztül a Vencel térig. A díszszemlén egymásután vo-

nultak el az elnök előtt a prágai gyalogezredek, a könnyű és nehéz tüzérség, a légvédelmi ütegek ágyúi és a nehéz tankok. Ugyanakkor a térség fölött repülőgépek keringtek közöttük nehéz bombavető gépek is. — Az ünnepségek alkalmával elhangzott beszédek közül főleg Dérer közoktatásügyi miniszter harcias beszéde keltett feltűnést. A miniszter hangoztatta, hogy a hadseregnek minden esetre készen kell állnia a lakosság meglátása, hogy ez valóban így is van.

A törvényszék felmentette, a tábla elítélte a gyilkos alsóorbói legényt

Marosvásárhely, október 30.

Még 1932 novemberében történt Alsóorbó marosmegyei községben egy véres gyilkosság, amelynek vádlottja Moldován Gergely ma felelt tetteért a marosvásárhelyi tábla előtt.

Egy korcsmai mulatozás alkalmával a vádlott szóváltásba keveredett Dadasán János nevű barátjával és az illuminált állapotban levő gazdák veszekedésében csakhamar a bicska is előkerült a labilízsebből. A vádirat szerint először Dadasán nyúlt a bicskához és erre Moldován szívenszurta a szerencsétlen legényt, aki a helyszínen meg is halt.

A marosvásárhelyi törvényszék ítéletében jogos önvédelmet látott fennforogni eb-

ben az esetben és felmentette a gyilkos legényt a vád és következményei alól.

A tábla mai tárgyalásán azonban az ügyész súlyosbítást kérő indítványára, megsemmisítette az ítéletet és nem látván önvédelmet fennforogni, egyévi és hethavi fogságra ítélte a gyilkos legényt, akinek beszámították a vizsgálati fogságot.

A legény megfelelt az ítéletnek.

Az Arsenal eladja Lambert. A londoni bajnokságot, amely hatalmas játékosvásárlásairól híres, ezúttal eladja egyik sztárját, Lambertet, aki csapatának 34 meccsén 38 gólt lőtt. Lambert a Fulhamhoz kerül 2000 fontért.

A KASTÉLY TITKA

4

— Igen — válaszolta Allan — ez törté-
se nem történt komolyabb baja, min-
össze néhány horzsolást szenvedett. Az au-
tót ellenben csúnyán megviselte a lezuhanás.
Végezetül nem tulajdonítanak neki
nagy jelentőséget az egész ügynek, ha ez a
tegnapi merénylet nem történik!

— Igazad van Allan — mondta a detek-
tív elgondolkozva. Noteszt vett elő és né-
hány sort írt. — Kik laknak a kastélyban?
— kérdezte hirtelen.

— A nagybátyám, a hugom, aki tegnap
este érkezett. Smorest barátom, ő is csak
két napja van itt, Barness titkár, Martellé
székhelyvezető, Daisy Smith, Daisy Smith
hiszem, ezzel készen is vagyunk.

A detektív elmosolyodott.
— Magadat természetesen, kifejeztetted!
Es mi van a soffőrrel, meg a kertésszel?

— Ők ketten a kis kerti házban laknak —
válaszoltam én. — Igazán nem tudtam Al-
lan, hogy ennyire szórakozott vagy! Elfelejt-
tetted megemlékezni Ellen Wreightről és Pe-
tersről, az öreg inasról!

Allan úgy elpirult, mint az iskolásgyerek.

— Valóban szórakozott vagyok — mon-
dotta idegesen. — Nagybátyám nővére is itt
lakik. Szegény már évek óta nincs észnél.
Archibald bácsi már sokszor gondolt arra,
hogy szanatóriumba viteti az öregasszonyt,
de mindig meggondolja. Talán sajnálja sze-
gényt, vagy attól fél, hogy rosszul bánhat-
nak vele... Sokszor hetekig normálisnak lát-
szik, azután egyszerre rohamokat kap. Teg-
nap is úgy sikoltzott, hogy libabőrös lett a
bátam.

Hughes büzgön jegyeztetett.
Kik járnak sürűben a kastélyba? —
kérdezte.

— Mindössze három embert tudok —
válaszolta Allan. — Fyn doktor, Manders
tisztelendő és Mertens, a helybeli mozi tulaj-
donosa.

A detektív összecuska és zsebre tette a
noteszt. A sziklák mögül csengő hang szó-
lalt meg.

— Már mindenütt kerestem magukat.
Ha nem kezdjük meg a teniszt, akkor ma
le is mondhatunk róla. Egy óra múlva már
sötét lesz.

Az egyik sziklán Patricia jelent meg.
Csodálatosan hajlékony alakja gyönyörűen
érvényesült a könnyű fehér ruhában. Szőke
haján megcsillant a lemenő nap sugara.

Nem hittem volna, hogy Harry Hughes
egyáltalán zavarba jöhet... És most meg-
történt. A híres detektív megbabonázva me-
redt Patriciára. Esetlenül bemutatkozott és
a közben sikerült elejtenie a monokliját.

A leány felkacagott.

— Tudja kedves Hughes, hogy első sor-
án magáért jöttem. Azt hallottam, hogy
kitűnően teniszszek.

Bevallom, hogy ebben a percben gyűlöl-
tem Patriciát, de Hughest nem különben.

A detektív elvörösödött.

— Ez természetesen túlzás — mondta —
bár fiatalabb koromban elég jól játszottam.

Patricia fehér fogai csufondákosan vil-
lantak meg.

— Hát, ha nincs kedve, akkor nem erő-
ltem. A viszontlátásra.

Hughes hosszan a leány után bámult.

— Nem akarod megnézni még egyszer
az ablakot? — kérdezte Allan. — Az üveges
ugyanis most este megcsinálja.

— Bocsáss meg Allan — mondta a de-
tektiv kissé zavartan — talán mégis jobb,
ha teniszszek megyek... Ugy érzem, szüksé-
gem van egy kis mozgásra... Jobban össze tu-
dom szedni a gondolataimat.

— Akkor mehetünk is — mondta Allan
Gyere Paul, neked még át is kell öltöznöd,
öregem.

(Folyt. köv.)

Japan megkapta az első kosarat

Amerika nem köt megnemtáma- dási szerződést Japánnal

Newyork, október 31.

Japan felszólította az északamerikai kor-
mányt hogy kössön vele megnemtámadási
szerződést. Az amerikai kormány visszautá-
sította az ajánlatot és kijelentette, hogy
egyelőre a Csendes óceánon kénytelen ké-
szénlétben tartani flottáját, mert Japan ma-

gatatása nem nyugtatja meg. Az amerikai
lapok szerint Japan támadó félként lépett fel
ugy Kinával, mind Mandzsuriával szemben.
Brutálisára jellemző, hogy 1933. szeptem-
bertől 1933 májusáig Mandzsuriában a japan
hadsereg 58 ezer 393 embert végeztetett ki.

Amerikai gyáros -- kubai forradalmárok foglya

Az Usa erélyes lépésre határozta el magát a gyárosért

Havanna, október 31.

A kubai forradalmárok a fővárostól
nem messze, egy amerikai cukorgyárost tar-
tanak fogva saját gyárában. A kormány csa-
patokat küldött a gyáros kiszabására, tűz
harcra került a cor, amelynek során 10 mun-

kás meghalt, 20 pedig súlyosan megsebesült.
A felkelők azonban ennek ellenére is vissza-
verték a karhatalmat. A fővárosban nagy az
aggodalom, hogy az Egyesült Államok eré-
lyes lépésre határozza el magát.

Dollfuss hősieles harca a horogkereszt ellen

Az osztrák szövetségi kancellár feloszlatta a csendőrszövetséget

Bécs, október 30.

Dollfuss szövetségi kancellár feloszlatta
a csendőrségi hivatalnokok szabad önkösz-
vezeti (szocialdemokrata) szervezetét, az osz-
trák csendőrszövetséget. A feloszlátás azzal
az indoklással történt, hogy az osztrák
csendőrszövetség által kiadott „közlemények”
az utóbbi időben olyan hangnemen voltak
írva, ami alkalmas a csendőrség felemelésének
meglazítására. Ezáltal a szövetség túllépte
a statútumaiban engedélyezett működési ke-
retet.

Az osztrák Nemzeti Bank szombaton
kommunikét adott ki, amelyben megállapot-
ja, hogy az utóbbi időben igen sok bank-

jegyre festenek horogkeresztet. Az Osz-
trák Nemzeti Bank figyelmezteti a közönsé-
get, hogy az 1920. évi törvények alapján az
ilyen ártírt, vagy ártírt bankjegyek érté-
küket veszítik és azokat az Osztrák Nemzeti
Bank sem el nem fogadja, sem be nem cse-
réli.

Georges Earle, Amerika bécsi nagykö-
vet vasárnap Slifford követségi titkár és
Shallenberg katonai attasé társaságában két
heti utra indult, amelynek során bejárja az
egész Ausztriát. A követ utja alkalmával sze-
mélyes érintkezést akar felvenni a politikai
élet vezetőivel, hogy azok közvetlenül infor-
málják őt az ausztriai politikai helyzetéről.

Ha az állam a bérbeadó

Nem köteleles a bérlő fizetni a mezőgazdasági adót

Temesvár, október 30.

A temesvári ítélőtábla érdekes adóügy-
ben hozott fontos döntést. A ómoldovai Uni-
rea erdőkihasználási társaság ezeröttszáz hold
erdőt bérelt az államtól azzal, hogy a köz-
tisztviselőket olcsó tűzifához juttatja. A tár-
saság pontosan fizette a bérletet, valamint a
jövedelmi adót, az ugynevezett mezőgazda-
sági adót azonban nem fizette, mert azon a
nézetem volt, hogy ezt az államnak kell visel-
nie. A kincstár azonban azon az állásponton
volt, hogy a társaságnak ezt az adót is meg-
kell fizetnie és ezért 200 ezer lejes adóalapot
állapított meg és ezenkívül pedig még 400
ezer lejes pénzbüntetést szabott a társaságra.
A társaság ez ellen az ítélőtáblához fe-
lebbezett, amely most foglalkozott az ügy-
gyel.

A döntést előre is fontosnak tartották és
ezért Bukarestből Georgescu a pénzügymin-
iszterium ügyvédje is megjeent. Az Unirea

ügyvédei kifejtették, hogy a mezőgazdasági
adót semmi körülmények között nem köteleles
a bérlő fizetni még abban az esetben sem,
ha a bérbeadó az állam.

A tábla ezt az érvelést elfogadta és az
Unirea erdőkihasználási társaságot egy a me-
zőgazdasági adó, mint pedig a büntetés meg-
fizetése alól felmentette.

Mire képes Beccali? A svéd Enochson,
aki Olaszországból tért haza és egyik inter-
jújában Beccali képességeiről beszélt, azt
tartja, hogy a kiváló olasz futó 3 p 37 mp-es
1500 m-es és 1 p 48 mp-es 800 m-es világre-
kordra is képes legutóbbi formája alapján.

Új tehetség tűnt fel a budapesti Turul
lövészegylet versenyén, aki minden verseny-
számában legyőzte Tarits Tibort, a magyar
lövészbajnokot.

Egy tüdővésztes pesti mérnök csókkal pusztítja el rokonságát

Grand-guignol szerű borzalmas eset történt K. Lajos budapesti építészmérnök családjában. A szörnyű háttérű tragédia előidézője az építészmérnök fia, ak nemrégiben fertőző tuberkolózisban betegedett meg. A családjáért rajongó fiú, amikor tudomására jutott hogy előrehaladott álla potban levő betegsége következtében napjai meg vannak számlálva, úgy viselkedett, mintha kicseréltek volna. Egyik napról a másikra a csendes, otthonlító fiuban szinte megváltoztathatatlanság váltott be. Az éjjeli lokálók, mulatóhelyek, kártyaklubok s kis zugkorcsmák állandó vendége lett. Az évek hosszú során át összegyűjtött számottevő bankbetétjét kivette és három hónap alatt eldorbézolta. Egyetlen éjszakát sem töltött otthon, reggelként botrányos állapotban tért haza szülei lakására. Az utóbbi napokban azonban megváltozott a helyzet.

Az állandó éjszakai és a rohamosan gyilkoló kór, valamint a pénzforrások kiapadása ágyba döntötték a mérnököt, aki halottápadtan csak néhány órára kelt fel ágyából. Ezeket az órákat az utcákon töltötte és az ismerősök mind sőt többször látták, hogy zokogva szemléli a kavargó, színes élet forgatagát. A megváltozott ember, aki szüntelen veszekedésével tette pokollá hozzátartozói életét, ismét csendesen viselkedett, csak fájdalmát engedte szabadon.

Aztán megint új periódus jött és a tragédia már előre vetette árnyát. Már nem volt panasz és váltak csak ezt najtogatta: — Ti is utánam jöttök. Ha nekem meg kell halni, ti se éljtek.

Persze ezek a megjegyzések állandó izgalomban tartották a családot. Különösen a fiatalember özvegy sógornője aggódott. Férje ugyanis turistaszerencsétlenség áldozata lett és két éves árva fiacskáját féltette a nagybácsi okatlan bosszujától. Az állandó izgalom miatt a fiatalasszony egy alkalommal lúminállal megmérgezte magát, azonban sikerült megmenteni az életnek. Ez a sajnálatos eset valamennyire megrendítette a nagybeteg fiatalembert, aki ezután jódarabig felhagyott fenyegetéseivel.

Egyszer azonban a fiatalember édesanyja meglepte fiát, amint az kilopódzott a konyhába és tálaláshoz előkészített evőeszközöket egymásután végignyalta. Ilyen pokoli ötlettel akarta megfertőzni szüleit, sógornőjét és annak kistestvérét. Egy éjszaka az özvegy hálószobájából lépteket hallott. Ijedten kiáltotta:

— Ki az? ...

Amikor nem kapott választ, arra gondolt, hogy álmodott. Rövidesen ismét elaludt. Néhány pillanat múlva forróság öntötte el arcát, mintha valaki rálehelne. Feigyujtotta ijedli szekrényén a lámpát és irtózva látta, hogy a nagybeteg férfi az ágya mellett áll, föléje hajol és nyilván a leheletével akarja megfertőzni. Ijedt sikoltás szakadt ki a fiatalasszony melléből. A férfi pedig félelmetes nevetéssel gyönyörködött a nő irtózatán.

Mindez azonban nem volt elég a nyilván már megtévelyodott embernek. A borzalomtól elájult asszony sikoltozására elősietett szü-

lők meghökkenve látták, hogy a tüdőbeteg szorosan magához ölelte és száján csókolta a kisfiucskát. Ezt nem is merte megnyúlni emondani. Természetesen találták, amikor a szerencsétlen fiatalasszony bejelentette, hogy kisfiával Davosba utazik, mert az orvos megállapította, hogy a gyermek megbetegedett. Két hét múlva aztán kétségbeesett han-

gu levélben közölte, hogy fiacskája agytuber- kulózisban magas lázban fekszik és menthetetlen. Az örült nagybácsi terve sikerült.

A gyászjelentés pedig egyidőben közölte a tragikus sorsu család barátaival és ismerőseivel, hogy fiuk és egyetlen unokájuk hosszú szas szenvedés után egy napon meghalt. Az egyik itthon, a másik Davosban.

Roosevelt harca Ford ellen

Newyork, okt. 31.

Az amerikai kormány és Ford közötti harc újból kiélesedett. Roosevelt kijelentette, hogy a kormánynak, vagy közhatalosoknak szigorúan tilos Ford-autót, vagy alkatrészt vásárolni.

A dollár hivatalos árfolyama mellett egy

magasabb, úgynevezett piaci árfolyam is kialakult. Hír szerint a kormány elhatározta, hogy a világszerte árfolyamot az amerikai árfolyam színvonalára kényszeríti. Roosevelt kijelentette, hogy három és félmilliárd új kölcsönre van szüksége a munkanélküliek nyomorának enyhítése érdekében.

Tudatosan vallottam hamisan a rendőrségen

— mondotta egy tanu a Reichstag-perben

Berlin, október 30.

A Reichstag-per mai tárgyalásán Ohne hirlapíró elmondta, hogy ag yujtogatás napján délután három és négy óra között találkozt Torglerrel, a birodalmi gyűlés épületében. Az elnök figyelmezteti a tanut, hogy a rendőrségen azt vallotta, miszerint három

óra előtt soha nem szokott a birodalmi gyűlés épületében tartózkodni, mire a tanu a következő szenzációs kijelentést tette:

— Saját biztonságom érdekében nem mondtam el mindent úgy, ahogy tudtam. Tudatosan vallottam hamisan.

Alfonz exkirály megjárta

A vámtiszt le akarta tartóztatni az utlevél nélkül utazó királyt

Bécs, október 30.

Feltoronynál, az osztrák határon érdekes kalandban volt része a Csehszlovákiából Ausztriába utazó Alfonz spanyol exkirálynak. Az utlevélvizsgálat alkalmával közölte a vámtiszttel, hogy nincs utlevele, mert hogy ő spanyol menekült. Egyben közölte a vámtiszttel, hogy ő Alfonz, Spanyolország volt királya. A vámtiszt nem akarta elhinni, hogy

ez az állítás megfelel a valóságnak, leszállította Alfonzot a vonatról és kijelentette, hogy ameddig a szükséges információkat nem szerezte be, kénytelen Alfonzot őrizetbe venni. Egy órával később Magyaróvárról Frigyes főherceg autója érkezett Alfonzért s a főherceg titkára szabadította ki kellemetlen helyzetéből az exkirályt.

65 magyar város tiltakozott a Népszövetség-nél a csehszlovákiai magyarság jogtalan elnyomása ellen

Genf, október 30.

A Népszövetség titkári hivatalához tegnap hatvanöt magyar város tiltakozása érkezett a csehszlovákiai magyarság elnyomása ellen. A tiltakozás rámutat arra, hogy egy millió és kétszáz ezer magyart zárta ki a csehszlovák köztársaság határai közé. A magyar kisebbség gazdasági, kulturális és politikai jogait biztosítja, de csak papirosan a kisebbségi szerződések. A csehek azonban ezeket a szerződéseket nem tartják be. Az-

ért, hogy a csehek ezt megteszik, a kisebbségi szerződéseket garantáló nagyhatalmak a felelősek, mert nem gyakorolják kellően a kisebbségi jogok ellenőrzését.

Kérje mindenütt a

GOLF borotva-pengét!

(az acélipar legtekélyesebb alkotása)

és öröme lesz a borotválkozásban.

Vezérképviselet: Friedman Armin, Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-ucca) 22.

**Veszek
ócska ólmot**

Cím a kiadóban

Melyik állam keze van az arab zendülésben?

A jeruzsálemi véres események

Eddig ötven halottja van a zavargásoknak. — Kirabolták és lerombolták a jeruzsálemi zsidó üzleteket

Jeruzsálem, október 30.
Egész Palesztina a tegnapi véres események hatása alatt áll. Mint megállapítást nyert, az arab nacionalista agitátorok már napok óta bejárták az országot, fehéresték a legkisebb arab falut is és izgatták az egyre növekvő zsidó bevándorlás és az azt elősegítő angol hatóságok ellen. Ennek a megszerzett izgatásnak és ellenállásra való felhívásnak az eredménye volt a jaffai véres összeütközés, melyről újabban még a következőket jelentik:

Csütörtökön és pénteken este fél nyolc körül Jaffába az arabok, hogy a zsidó bevándorlás elleni tiltakozó gyűlésen részt vegyenek. Az izgatott hangulatra való tekintettel az angol megbízott a gyűlést nem engedélyezte. Amikor a tilalom köztudomású lett, az arabok vezetői Jaffa egész területére általános sztrájkot rendeltek el, amelyet a tömeg százszázalékosan be is tartott.

Ezután mintegy 5000 főnyi nacionalista tömeg tüntető felvonulást rendezett, amelyen a zsidókat és az angolokat gyalázó dalokat énekeltek. A tüntetők át akarták vágni a belváros előtt rögtönzött drótsóványt, amikor hirtelen lövés dördült el, amely annyira felizgatta az arabokat, hogy a rendőrökre vetették magukat. Ekkor következett be a véres összeütközés, melynek nem 40, hanem az újabb jelentések szerint 50 halottja és több mint 200 sebesültje van. Késő este újabb arab támadásra számítottak, amely azonban elmaradt. A környék egész helyőrségét Jaffába helyezték. A mai napon egyébként az is megállapítást nyert, hogy az arabok ellenállása nem korlátozódik Jaffára, hanem az egész országra kiterjed. A véres események ma Haifában ismétlődtek meg, ahol a felkelők az uccán több autót akartak birtokba venni. A rendőrség ekkor fegyverrel válaszolt és több felkelőt agyonlőtt.

A tegnapi és mai zavargások sebesültjeinek száma olyan nagy, hogy a kórházak már mind megteltek, a sebesültek nagyrésze nem kapott helyet és magánosoknál kellett őket elhelyezni. A tegnapi tüntetések során a zsidó üzleteket a legtöbb helyen lerombolták és mindenkit megverték aki nem tartott a zavargókkal. Még az asszonyok is résztvettek a verekedésekben Damaszkuszban nagy feltűnést keltettek a verekedések és véres események hírei és az arabok tiltakozó tüntetést rendeztek. A jaffai zendülés miatt egy egyiptomi repülőre is rendeltek Jaffába és a helyőrséget is megerősítették. Tel-Avivban is izgalmas események játszódtak le. Haifában a tömeg a jaffai áldozatokért bosszút akart állítani, a karhatalom a levegőbe lőtt, mire a rendet sikerült helyreállítani. Nablusban az arabok és a karhatalom között lejátszódtott összetűzésnek egy halott és sok sebesült áldozata van.

Béjél után érkezett jelentés szerint a palesztinai arabok felkelési mozgalmának központja mára Jaffából Haifába helyeződött át. A város előtt mintegy 2000 főnyi felfegyverezett arab jelent meg azzal a céllal, hogy kiszabadítsa az arab végrehajtóbizottság letartóztatott tagjait a vizsgálati fogságból.

Hosszabb tüzharc után a karhatalomnak sikerült visszaverni a felkelőket, akik teherautók és a közelben levő épületek mögött barikádolták magukat. A felkelők később a rendőrség épületét támadták meg, ahol erős tüzharc fejlődött ki az arabok és az angol rendőrség között. A harc áldozatai között 1 halott és 35 sebesült van, akik közül husznak az állapota súlyos.

Jeruzsálemben az arabok általános sztrájkot proklamáltak, üzleteik a város egész területén zárva vannak.

Nablusban a tömeg megostromolta a fogházat és kiszabadította a letartóztatásban volt foglyokat. Itt a rend fentartására egy skót high-lander volt kivezényelve, arról azonban még nem érkezett híradás, hogy ezek beavatkoznak-e a harcba. Az angol hatóságok megkezdtek az önkéntes rendőrök toborzását minthogy a rendelkezésre álló fegyveres erő nem látszik elegendőnek a közrend és a közbiztonság fentartására.

Betörték egy szatmári ügynök irodájába

Az ügynök kevés pénzét, de összes irományait elvitték a betörők

Szatmár, október 30.

Péntekről szombatra virradó éjszaka valamely betörést követtek el eddig még ismeretlen tettesek a Bui. Reg. Ferdinand (Árpád-u. 47 szám alatt, ahol Kaufmann Kálmán kereskedelmi ügynöknek van az irodája.

A betörők miután letörték az iroda ajtaját a lakatot, behatoltak a szobába. Itt egy asztalon egy vaskazettát találtak, amelyet felfeszítettek és az abban talált kulccsal kinyitották a Wertheim-szekrényt, amelyből 15 ezer lej készpénzt, valamint rengeteg értékes iratot és okmányt magukhoz vettek.

A betörést Kaufmann Kálmán vette észre, aki ma reggel az irodájába lépve, megdöbbenve vette észre, hogy a Wertheim-szekrényből 15.000 lej hiányzik és nagyon sok értékes okmányt tartalmazó fiókkal szegélyezett, ugynevezett harmonikás sörge bőr

irattáskája hiányzik.

Kaufmann Kálmán ma reggel azonnal jelentést tett a rendőrségnek, ahonnan Botyán és Miloiu komszárók, valamint Kovács detektív szálltak ki a betörés színhelyére. A rendőrség nagy eréllyel folytatja a nyomozást és minden remény meg van, hogy a betörők rövidesen kézre kerülnek.

A 15 ezer lejnek nagyrésze ötszáz lejes csomagolású egy- és két lejes volt, amelyeknek csomagolása irónnal „Vágó” felírás van. Egy része husz- és tízlejes csomagokban volt, ezek „Galvani” felírással papíroba vannak csomagolva.

A betörők — mint fentebb említettük — magukkal vitték egy csomó fontos és pótolhatatlan iratot, amelyek azonban nekik értéktelenek, legfeljebb árulók lehetnek.

Külföldön is

Nagy jelentőséget tulajdonítanak a magyar államférfiak bulgáriai látogatásának

Budapest, október 30.

Gömbös Gyula miniszterelnök és kíséretének különvonata délután három óra 25 perc körül futott be a Keleti pályaudvarra, melyet erre az alkalomra virágokkal és zászlókkal díszítettek fel. A fogadáson óriási tömeg jelent meg. A magyar kormányférfiak útja hazafelé valóságos diadalut volt, mert Gömbösék minden nagyobb állomáson küldöttség várta, amely melegen ünnepelte a magyar miniszterelnököt, a külügyminisztert és kíséretének tagjait.

Amikor a különvonat befutott a Keleti pályaudvarra, a zenekar a Himnuszot játszotta. Gömbös Gyula a pályaudvar előtt felállított emelvényhez ment a tömeg lelkes üdvözlése közben. Itt Kornis volt államtitkár üdvözölte Gömbös Gyulát. Kánya Kálmán kíséretüket, majd ezután a magyar miniszterelnök lépett az emelvényre és rövid beszédet mondott. Megköszönte a fogadtatást, majd először a török és bolgár nép testvér üdvözlését tolmácsolta Magyarországra számára.

Hangsúlyozta, hogy Magyarország évek óta háttal fordított a Keletnek, holott 6 már évek óta hirdeti, hogy a magyar nemzetnek délen és keleten igen fontos érdekei vannak.

Mindenütt teljes megértéssel találkozott és akik látták a nemes lelkesedés megnyilvánulását úgy Ankarában, mint Szófiában, azok megértik, hogy ezen az úton tovább kell haladni és ez az út kiszélesíthető. Tudja, hogy sokan kritizálták az utazását, de erre nem sokat ad.

— Én nyugtalan vérű vagyok — folytatta beszédét — és ezért nem hagyhatom a magyar tetterőt aludni. Az ut nehéz, de le fogjuk győzni a fáradalmakat és akaratunk előtt a poklok kapui is le fognak omlani.

A sok ezer várakozó imponánsan ünnepelte a miniszterelnököt. Gömbös Gyula ezután nagynehézzen a tömegeken keresztül eljutott autójához és több száz autó kíséretében lakására hajtatott.

A külföldi sajtó élénken foglalkozik a magyar miniszterek bulgáriai látogatásával és főképpen a meleg fogadtatást és a látogatás során kihangsúlyozott barátságot és meleg egyetértést emelik ki a külföldi lapkommentárok. A Reuter-ügynökség megemlíti, hogy arra nem volt példa, amit Musszolini miniszterelnök tett: egészen a határig kísért el vendégeit.

Figyelem! A legjobb sütemények legolcsóbban
Kolozsvári a
Párizsi cukrászdában

Juliu Maniu Szentgyörgyi-utca 1. sz. a. ahol egy teljes hávé két kalácsal 5 lei, egy tészta 4 lei.

Bankigazgatók a vádlottak padján

Kolozsváron elítélték őket, Váradon felmentést kaptak

Nagy érdeklődés mellett kezdte meg a tábla első szekciója a kolozsvári Egyesült Bank és Jelzálog Hitelintézet család bukásával vádolt igazgatójának bűnperét, amely a kolozsvári bíróság ellen emelt elfogultsági kihágás miatt került a váradi tábla elé.

A tábla Haász-Ciurea-Dobos tanácsa előtt dr. Fischer József és dr. Kertész Jenő ko-

lozsvári, továbbá dr. Sor Dezső és dr. Láng nagyváadi ügyvédek képviselték a vádlottakat. A vádirat és a törvényszéki ítélet indokolásának felolvasása után Nicu helyettes ügyész fentartotta a vádat és az első foku ítélet helybenhagyását kérte.

A tábla november 6-ára hirdeti ítéletét az ügyben.

Megszüntetik a Jogakadémiát

Bukares illetékes köröktől Nagyváradra beavatott helyre érkezett értesítés szerint Vaida miniszterelnök és Madgearu pénzügyminiszter, a már régen elhatározott takarékosági politika alapján most már visszavonhatatlanul elhatározták a nagyváradi és a csernovici jogakadémiáknak a megszüntetését. Ennek az évnek a tavaszán a jogi fakultás megszüntetéséről már szó volt egyszer, abból az alkalomból, hogy a kormány az 1933-as költségvetésbe nem vette fel a váradi akadémiát, de a sajtó, az érdekelt diákság és a város közbelépésére eláztak attól a

tervtől, hogy a kamara elé terjesszék az akadémia megszüntetéséről szóló törvényt.

Most azonban mint megbízható helyről értesülünk, a november 15-én összeülő kamara szesszió első heteiben

beterjesztik a törvényt úgy, hogy a nagyváradi akadémia megszüntetése december elsőjével várható.

Hirforrásaink szerint a két egyetem tanári karát részben a bukaresti, részben a jassii egyetemen helyezik el, mert a két egyetemen 40 tanszék áll üresen.

Szólnokon is működött egy Banca

Budapestről jelentik: A magyar fővárosban vasárnapra virradó éjszaka gyilkosság történt. Zukó Achmed török munkás — akit gyilkosság miatt egyszer már elítéltek — és különösen a rendőrök inzultálása miatt gyűlt meg a baja a hatóságokkal — szombat éjszaka ittas állapotban agyonszurta Sára István orvostanhallgatót, akivel együtt mulatott és megbicskázta Bakó József rendőrt, aki le akarta tartóztatni. A gyilkost letartóztatták.

Szólnokon borzalmas kéjgyilkosságot feledeztek fel. A Tiszaparton

egy ismeretlen férfi holttestét találták. A holttest úgy volt megcsontolva, mint a nagyváradi görögöldali gyilkosság áldozatának holtteste.

A hatóságok megállapítása szerint kéjgyilkosság történt. Azt hiszik, hogy az áldozat budapesti. A gyilkost keresik.

Hat havi börtön a hamis vámjegyekért

Érdekes sikkasztási pert tárgyalt tegnap délelőtt a nagyváradi törvényszék Kovács-Popa tanácsa. A vádirat szerint Boka Sándorné szalárdi asszony ült a vádlottak padján, aki raffiniált módon akarta megkárosítani Szalárd községet. Bokáné félig meddig községi alkalmazott volt, aki a szalárdi piac helypénz jegyei árulta. Egy alkalommal Bokáné bejött abba a váradi nyomdába, ahol a helypénzjegyeket nyomják és nagy zokogva előadta az ő nagy baját. Amint elmondta, fia összetépték a jegyek legnagyobb részét

és ő most roppant kellemetlen helyzetben van. Annyira sirt és annyira könyörgött, hogy végül is megszánták és nyomták neki újabb 500 darab jegyet. Az asszony boldogan elment, de amint hamarosan kiderült, sikkasztásra használta fel a jegyeket.

A tegnapi tárgyaláson több tanút hallgattak ki, akik mind terhelően vallottak.

Az ügyész súlyos büntetést kért, míg az törvényszék

hathónapi börtönre ítélte a sikkasztó asszonyt. Az elítélt felebbezett.

városi tanács megint kisütött valamit

Nem jó Váradon kövezetlen utcában háztulajdonosnak lenni

Hétfőn délelőtt folytatódott az ülés a város állandó választmánya. A választmányi ülés az uccaburkolat szabályrendeletéről tárgyalta és a háztulajdonosokat is igen közeli érdeklődéssel hozta. Edlig ugyanis csak úgy burkoltak be utcákat, ha a háztulajdonosok önkéntesen hozzájárultak a költségekhez 50 százalékkal. Most a tanács döntést hozott, mely szerint a háztulajdonosokat akarataik ellenére is

kötelezni lehet arra, hogy az aszfaltozási munkálatokhoz hozzájáruljanak.

Elhatározta a tanács, hogy olyan utcákat, amelyek még nem voltak soha aszfaltozva

teljes egészükben a háztulajdonosoknak kell kikövezn.

Ezzel szemben elfogadták Soós alpolgármester elenjavaslatát, mely szerint

a háztulajdonosok semmiféle javításra nem kötelezhetők.

Fizetik a város nyugdíjait sokat -- Na igen

A városi nyugdíjasok nem kapták meg szeptemberi illetményüket és a város szállítóinak sem fizetett. Az ügyben a három polgármester közös értekezletet tartott, melyre bevonták Popa pénzügyi főnököt. Elhatározták, hogy a pénzügyigazgatóval tárgyalnak, a tárgyalást nyomban le is folytatták. A pénzügyigazgató a tárgyalások alatt hajlandónak mutatkozott engedélyre és így elhatározták, hogy cota aditionalából jutatnak a nyugdíjasoknak és a szállítóknak. A nyugdíjasokat már holnap kezdik fizetni, míg a szállítóknak talán a hét végén kerül sor.

Banca tanítványai

a bíróság előtt

Megírtuk, hogy a fiatalok görögöldali lihomtiprók ügyében 30-ára tüzte ki a fiatalok bírósága az orvosszakértői jelentések beterjesztését. Dr. Berariu s. d. Popa orvosok tegnap be is tejesztették jelentésüket Bondár-Schreiber defloreal kislányának. Babic a fiatalok bírójával ezzel a maga részéről be is fejezte a vizsgálatot és

a háromtagú fiatalok tanácsa elé terjesztette az iratokat a főtárgyalás kiütése végett.

— Magyarpartit tisztujítás Szentjánoson és Borson. Vasárnap a megye több községében tisztujító gyűléseket tartott a Magyar Part. A közgyűlések mindenütt általános érdeklődés és lelkesedés mellett folytak le. Így többek között vasárnap délelőtt 11 órakor Szentjánoson volt tisztujítás, ahol a központ nevében Hegedüs Nándor képviselő és Budai Tibor központi intéző bizottsági tag jelent meg. A képviselő beszámolója és Budai Tibor magvas beszéde után egyhangú lelkesedéssel választották meg a tisztikart. T. elnök Könyves Kálmán ref. lelkész, elnök pedig Szilágyi Imre gazda lett. Délután 4 órakor Borson volt tisztujítás, ahol a központ nevében Hegedüs Nándor, Budai Tibor és Arvay Árpád vettek részt és mondtak beszédet.

APROHIRET ESEK

FŐZÉSHEZ érto mindenest keresek. Láng Str. Regele Carol (Szilágyi Dezső) 25.

MINDENES főzőnő éves bizonyítvánnyal két tagu családhoz felvesz nov. elsőjére Vadas, Nyomda-ucca 10. 718

JÓ házból való fiu aranyműves tanulónak felvétetik, Friedmann Parcul Traian 1. TRANSZMISSZIÓ, bármilyen géphez fel szerelhető, utányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban.

HASZNALT jó állapotban levő egy és két szárnyas ajtók vasrácsok megvételre kerestnek. Cim a kiadóban.

RIKKANCOT (ujságárust) biztos napi 60 lej jövedelemmel felveszünk az "Erdélyi Magyarság" és a "Nagyváradi Friss Ujság" árusítására. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

KÉZIMUNKA elkészítését vállalom. Str. Horia 24. Kaunat Irén. 717

NAGYOBB kifutó felvétetik, Standard. Nagy Sándor-ucca 10. 726

FESTEKES hordó eladó. Str. Avram Jancu 10.

Időjárás

Ujból enyhébb és felhősebb idő, egyes helyeken eső, élelkebb légáramlás.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA